

การประยุกต์ใช้หลักกุศลธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน
โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*
THE APPLICATION OF VUTHIDHAMMA PRINCIPLE FOR LIVING
IN DAILY LIFE OF STUDENTS IN SAMANAKHUNVITTHAYATHARN
SCHOOL, HADYAI DISTRICT SONGKHLA PROVINCE

พระครูสมุทรคัลโลง กมลโธ

Phrakrusamu khlong kampalo

พระอรุณสุตาลังการ

Phrakru Arunasutalangkarn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

กัณตภณ หนูทองแก้ว

Kantaphon Nuthongkaew

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: khlong_888@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักกุศลธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียน 2) การเปรียบเทียบการนำหลักกุศลธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักกุศลธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เป็นใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งเป็นตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน จำนวน 265 คน การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ F - test โดยนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่า 1) การนำไปประยุกต์ใช้หลักกุศลธรรมของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านธัมมานุวัตรปฏิบัติ (การนำไปปฏิบัติ) 2) ด้านโยนิโสมนสิการ (การคิดใคร่ครวญ) 3) ด้านสัปปริสสังเสวะ (การควบคุมตน) และ 4) ด้านสัทธัมมัสสวนะ (การฟังธรรม) 2) การเปรียบเทียบการนำหลักกุศลธรรมคือ นักเรียนนำหลักกุศลธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการนำ

* Received 27 October 2019; Revised 22 November 2019; Accepted 20 December 2019

หลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนที่มีเพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริม การนำหลักพุทธธรรมไปใช้คือ แนวทางส่งเสริมการนำหลักพุทธธรรมไปใช้มากที่สุด ได้แก่ ด้านสัปปุริสสังสวะ (การคบคนดี) ข้อที่ว่าควรปรึกษาพ่อและแม่เมื่อเกิดปัญหาส่วนตัว

คำสำคัญ: การประยุกต์, หลักพุทธธรรม, นักเรียน

Abstract

The objectives of this research were: 1) study the application of Vuddhidhamma for living in daily life of students. 2) compare on Vuddhidhamma for living in daily life of students and 3) suggest the way to promote on Vuddhidhamma for living in daily life of students. The study was quantitative research by proportional stratified random Sampling which all of sample were grade 7 to 9 students at Samankhunvitthayadana School total 265 persons. Data were analyzed using statistic, percentage, average, standard deviation, T-test and F-test for presenting descriptive information in an overview. The research found that: 1) The application of the principles of culture of students Overall is at a high level ($\bar{X} = 3.54$) by overview 4 aspects: 1) Dhammanudhamapatipati (applying), 2) Yonisomanasikara (investigation), 3) Sappurisasamseva (good company), and 4) Saddhammassavana (Fair hearing). 2) The comparative to apply for the Vuddhidhamma of students living in daily life. The students used Vuddhidhamma for living in daily life that was found differences of statistically significant at the level of .001. According to the student with different grade point average aimed that they used Vuddhidhamma for living in daily life that was found differences of statistically significant at the level of .05 and also different of gender and parents occupation that applied Vuddhidhamma for living in daily life that was found not differences of statistically significant at the level of .05. And 3) It was recommended that the suggestion about promote on Vuddhidhamma for living in daily life of students was the guidelines to promote the application of the Dharma principles in daily life the most such as: Sappurisasamseva (be friend with a good persons). They should be advised by their parents in the case of personal problems.

Keywords: Application, Vuddhidhamma, Student

บทนำ

ปัจจุบันนี้ถือได้ว่าเป็นยุคแห่งการศึกษา เพราะการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้เฉลียวฉลาด สามารถนำไปประกอบอาชีพดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ปัจจุบันนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์เป็นยุคเทคโนโลยี เยาวชนได้รับเอาวัฒนธรรมตะวันตกที่ไม่เหมาะสมมาใช้ในสังคมไทยที่มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะพัฒนาตามหลักวิชาการอย่างเดียวไม่ได้ แต่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา นอกจากในด้านความรู้ตามหลักธรรมคำสอนแล้ว ยังพัฒนาทางด้านจิตใจให้เป็นคนมีศีลธรรม คุณธรรม ประพฤติปฏิบัติชอบอีกด้วย ฉะนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องเริ่มตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน เมื่อเยาวชนเป็นคนดีแล้ว จะได้เป็นกำลังของชาติต่อไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดในมาตรา 81 ว่า ให้จัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม โดยปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) รวมทั้งสถาบันการศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวที่จะต้องปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรมอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบต่อการปลูกฝังจริยธรรมควบคู่กับการให้ความรู้แก่นักเรียน ตลอดจนเตรียมนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (พรตณฤณ เพชรวิวรรณ, 2545)

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคุณธรรมนำความรู้ จึงมีแนวความคิดที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษานำพุทธธรรมมาประยุกต์กับระบบการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545) โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนด้วยหลักไตรสิกขา เน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งหลักคุณธรรม คือ หลักธรรมแห่งความเจริญทำให้นักเรียนเป็นผู้ฉลาดในการเรียน ในการคบมิตรรู้จักการใคร่ครวญ หลักคุณธรรม ประกอบด้วย สัมปยุตตสังสวะ สัทธัมมัสสวนะ โยนิโสมนสิการ ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ ซึ่งเป็นหลักธรรมที่มุ่งเน้นในการพัฒนาศักยภาพของการเรียน

เมื่อนักเรียนได้นำไปใช้ในการเรียนทำให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างไร มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร ที่จะได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น (อง.จตุกก. (ไทย) 21/248/332) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557) หลักคุณธรรมยังเป็นคุณทรัพย์ทางปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมอบไว้ให้กับพุทธบริษัท เพื่อได้เรียนรู้แล้วนำไปปฏิบัติ ในส่วนของนักเรียนที่ได้นำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติแล้ว ย่อมประสบความสำเร็จในการเรียน สำเร็จในการทำงาน สำเร็จในการดำเนินชีวิต และความสุขก็ย่อมเกิดขึ้น (คณาจารย์สำนักพิมพ์เสียงเชียง, 2546)

โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มีนโยบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน และได้มีมติพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนธรรมเข้าไปสอนในห้องเรียนเพื่อต้องการให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นด้านหลักวิชาการ และด้านหลักคุณธรรมควบคู่ไปพร้อมกัน ผู้รับใบอนุญาต และผู้บริหารเห็นว่าคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังในโรงเรียน เพราะช่วยให้นักเรียนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย ห่างไกลยาเสพติดสามารถพัฒนาให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีของสังคมประเทศชาติลดความขัดแย้งเกิดความสามัคคี ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปก็ไปไปด้วยดี (พิฑูร มลิวลย์, 2528) ดังนั้น การนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบในการเรียนมีผลในการเรียนที่ดีขึ้นจริงหรือไม่ และนักเรียนที่ไม่นำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบในการเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ดีขึ้นจริงหรือไม่และนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เพื่อต้องการให้นักเรียนมีระดับผลการเรียนที่ดีขึ้นกว่าเดิมและหลังที่ได้นำหลักคุณธรรมไปใช้แล้วสามารถที่นำความรู้คุณธรรมที่ได้ศึกษานำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับชีวิตได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คัดเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1 ด้านประชากร (Population) คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา จำนวนทั้งหมด 706 คน (โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน, 2562)

1.2 ด้านกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอดงหลวง จังหวัดสงขลา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน จำนวนทั้งหมด 265 คน สูตร Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

1.3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา และเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักคุณธรรม

2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งให้ผู้ที่มีความรู้เรื่องหลักคุณธรรม และด้านวิจัย จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำปหาค่าความเที่ยงตรงโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ได้เท่ากับ 0.51 – 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพนำไปใช้ได้ และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน (Checklist) 2) หลักคุณธรรม 3) ปัจจัยและเปรียบเทียบตามลักษณะส่วนบุคคล และ 4) แนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967) โดยแบ่งช่วงของคะแนน ได้แก่ 1 หมายถึง น้อยที่สุด 2 หมายถึง น้อย 3 หมายถึง ปานกลาง 4 หมายถึง มาก และ 5 หมายถึง มากที่สุด

3. ด้านการเก็บข้อมูล คือ แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาหลักคุณธรรม และปัจจัยและเปรียบเทียบตามลักษณะส่วนบุคคล และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

4. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ F - test นำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาสรุปในภาพรวม

ผลการวิจัย

การศึกษาการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 51.32 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 36.60 มีเกรดเฉลี่ย 2.01 – 3.00 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 49.06 อาชีพผู้ปกครองเป็นเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 50.19 รองลงมา คือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 42.26 ซึ่งการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีระดับการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ ด้านโยนิโสมนสิการ ($\bar{X} = 3.59$) และส่วนด้าน สัมปยุตสังเสวะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.39$) ได้แก่

1. ด้านสัมปยุตสังเสวะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 5 ที่ว่า นักเรียนคบเพื่อนที่ตั้งใจเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ ข้อ 1 ที่ว่านักเรียน เมื่อมีปัญหาจะปรึกษากับพ่อแม่ กับข้อ 4 ที่ว่านักเรียนคบเพื่อนที่ดีมีเมตตา ($\bar{X} = 3.56$) และ ส่วนข้อ 3 ที่ว่านักเรียนเคยเข้าไปศึกษาสอบถามธรรมะจากพระสงฆ์ ($\bar{X} = 2.92$)

2. ด้านสัทธัมมัสสนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 3 ที่ว่านักเรียน ตั้งใจฟังคำสั่งสอนของพระสงฆ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่านักเรียน ตั้งใจฟังคำสั่งสอนของครู ($\bar{X} = 3.59$) และส่วนข้อ 1 ที่ว่านักเรียนปฏิบัติอยู่ในโอวาทไม่ได้ถึง พ่อแม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$)

3. ด้านโยนิโสมนสิการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 5 ที่ว่า นักเรียนคิดไตร่ตรองตามด้วยเหตุผลก่อนจะทำตามคำแนะนำของกัลยาณมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่านักเรียนคิดใคร่ครวญก่อนปฏิบัติตามคำแนะนำสั่งสอนของครู ($\bar{X} = 3.60$) และส่วนข้อ 3 ที่ว่านักเรียนคิดใคร่ครวญด้วยเหตุด้วยผลก่อนจะเชื่อและทำตามเพื่อนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.53$)

4. ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 4 ที่ว่า นักเรียนนำคำสั่งสอนของพ่อแม่ไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ข้อ 2 ที่ว่า

นักเรียนนำคำสั่งสอนของครูไปใช้พัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.66$) และส่วนข้อ 4 ที่ว่านักเรียนทำตามคำแนะนำของเพื่อนไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.32$)

การศึกษาการเปรียบเทียบการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน พบว่า การนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน เมื่อเปรียบเทียบตามคุณลักษณะส่วนบุคคลตามเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ได้แก่

1. การเปรียบเทียบตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนตามเพศต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนตามระดับชั้นต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัปปุริสสังเสวะ และด้านโยนิโสมนสิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ส่วนด้านสัทธัมมัสสนะ และด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนตามเกรดเฉลี่ยต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัปปุริสสังเสวะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านสัทธัมมัสสนะ ด้านโยนิโสมนสิการ และด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนตามอาชีพผู้ปกครองต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน มี 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสัปปุริสสังเสวะ ได้แก่ ควรปรึกษาพ่อแม่เมื่อมีปัญหาส่วนตัว ควรคบเพื่อนในวัยเรียนที่ดี ๆ ที่ตั้งใจเรียน ควรปรึกษาพระสงฆ์เมื่อไม่เข้าใจในการปฏิบัติ

2. ด้านสัทธัมมัสสนะ ได้แก่ ควรตั้งใจเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ควรตั้งใจเชื่อฟังคำสอนของพระสงฆ์ ควรตั้งใจฟังเมื่อเพื่อนแนะนำในสิ่งที่ดี

3. ด้านโยนิโสมนสิการ ได้แก่ ควรพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนจึงกระทำ ควรใคร่ครวญในคำแนะนำของเพื่อน ๆ ให้ดีก่อนลงมือกระทำ ควรรับคำตักเตือนของ กัลยาณมิตร

4. ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ ได้แก่ ควรนำคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ควรนำคำสั่งสอนของพระสงฆ์ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ควรนำคำของ เพื่อนและกัลยาณมิตรไปใช้ในชีวิตประจำวัน

อภิปรายผล

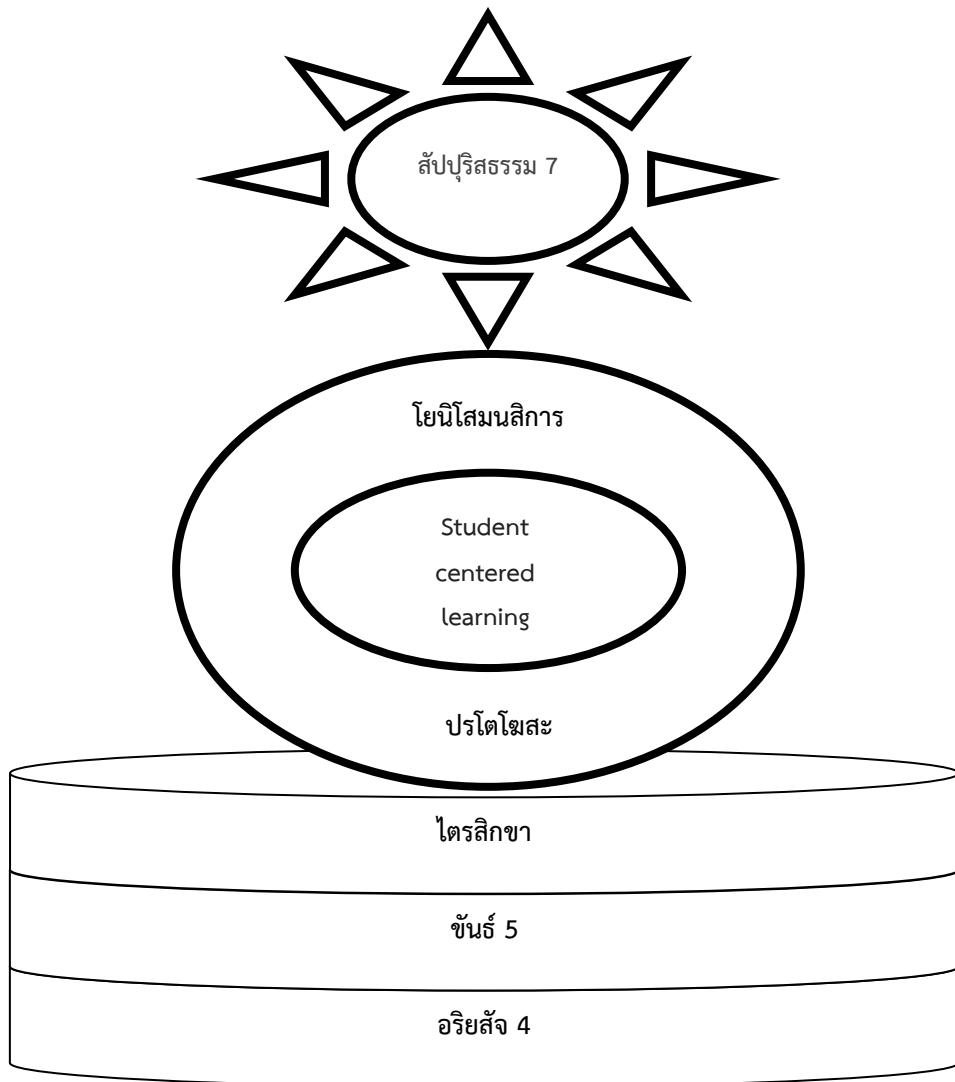
จากการศึกษาการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ หลักพุทธธรรม มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ (การนำไปปฏิบัติ) 2) ด้านโยนิโสมนสิการ (การคิดใคร่ครวญ) 3) ด้านสัปปุริสสังเสวะ (การคบคนดี) และ 4) ด้านสัทธัมมัสสวนะ (การฟังธรรม) และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนฯ เช่น ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก เพื่อนำไปวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรัช พันธ์ขมภู และคณะ กล่าวว่า การนำหลักพุทธธรรม 4 ไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อความเจริญงอกงามแห่งปัญญา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านขณะการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านหลังการเรียนรู้ และด้านก่อนการเรียนรู้ ตามลำดับ ในด้านปัญหาสาเหตุของการนำหลักพุทธธรรม 4 ไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาคือ นักเรียนจำนวนมากไม่ได้เตรียมการก่อนการเรียนรู้ด้วยการ แสวงหาท่านผู้รู้และแหล่งความรู้อื่น ๆ ในขณะการเรียนรู้บางคนไม่ให้ความเคารพเชื่อฟัง และแสดงกริยาก้าวร้าวต่อครูและหลัง การเรียนรู้ไม่เข้าพบครูเพื่อที่จะได้ความรู้เพิ่มเติม ส่วน แนวทางแก้ไขคือ นักเรียนควรเตรียมการก่อน การเรียนรู้ด้วยการแสวงหาแหล่งความรู้ ในขณะ การเรียนรู้ควรเคารพเชื่อฟังด้วยกริยาอ่อนน้อมและ หลังการเรียนรู้ควรเข้าพบครูเพื่อที่จะได้ ความรู้เพิ่มเติมและแสวงหาแหล่งความรู้อื่น ๆ ต่อไป (ไพรัช พันธ์ขมภู และคณะ, 2561)

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของ นักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน จากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการนำหลักพุทธธรรมไป ใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มีเพศ และ อาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังเช่น ชนิตา กลัวผิด และคณะ ที่กล่าวถึงการนำหลักธรรมมา ดำเนินชีวิต โดยเฉลี่ยเห็นด้วยกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและ ความรู้สึก

($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.59) เห็นด้วยกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.54) และการยอมรับในการนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.59) ผลการเปรียบเทียบการรับรู้และพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีต่อการนำหลักธรรมมาดำเนินชีวิตจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า คณะที่ศึกษามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ เพศ อายุ และระดับ การศึกษา ไม่มีผลการรับรู้และพฤติกรรมอื่น ๆ โดยสรุปพบว่า การนำหลักธรรมมาทางพระพุทธศาสนานำมาใช้ประโยชน์ให้กับสถานการณ์และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง หากนำมาใช้กันอย่างจริงจังจะทำให้ผู้ปฏิบัติตามได้พบความสุขความเจริญ (ชนิดา กลั้วผิต และคณะ, 2558)

จากการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน การนำหลักคุณธรรม 4 ไปใช้ในการส่งเสริม การเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ก่อนการเรียนรู้ นักเรียนควรแสวงหาท่าน ผู้รู้ และแหล่งความรู้อื่นๆ ขอความเมตตาท่านได้ ถ่ายทอดความรู้ให้พร้อมน้อมรับด้วยคิดหาเหตุผล ถูกวิธีปฏิบัติตามคำสอนของท่าน ในขณะที่เรียนรู้ ควรตั้งใจ เคารพเชื่อฟัง และสอบถามท่านเมื่อไม่เข้าใจ และหลังการเรียนรู้ นักเรียนควรแสวงหาท่าน ผู้รู้และแหล่งความรู้ อื่น ๆ โดยมีแนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิต ดังเช่น ศรีเพ็ญ สิงห์แก้ว กล่าวว่า หลักฆราวาสธรรม 4 ประยุกต์ใช้ในด้านร่างกายทำให้บุตรมีการเจริญเติบโตสมส่วนตามวัย สามารถเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว พรหมวิหาร 4 ประยุกต์ใช้ในด้านอารมณ์ บุตรมีอารมณ์แจ่มใส จิตใจที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์จริงใจ มีความรักความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้ใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข สังคหวัตถุ 4 และศีล 5 ประยุกต์ใช้ในด้านสังคม บุตรสามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกันในสังคม โดยการประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา เป็นไปเพื่อความถูกต้องไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน รู้กฎระเบียบพื้นฐานของสังคม และรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเองต่อสังคม และไตรสิกขา 3 ประยุกต์ใช้ในสติปัญญา ทำให้บุตรมีปัญญา สามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกที่ควรในการกระทำ สามารถคิดแก้ปัญหาได้ จึงกล่าวได้ว่า พุทธธรรมเหล่านี้สามารถนำมาส่งเสริมพัฒนาการของบุตรได้ (ศรีเพ็ญ สิงห์แก้ว, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 การนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน
Applying the principles of culture to use in daily life

จากข้อค้นพบในงานวิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ว่า การยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยหลักคุณธรรม หรือเรียกว่า “Applying the principles of culture to use in daily life” การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ต้องอาศัย หลักอริยสัจ 4 เป็นการสอนให้รู้จักคิด และไตร่ตรองอย่างรอบคอบ หลักขั้นที่ 5 เป็นการพัฒนาทุกส่วนของร่างกาย จิตใจ ให้พัฒนา

อย่างรู้แจ้งเห็นจริง และหลักไตรสิกขา หลักธรรมที่ยกระดับให้การเรียนรู้นั้นมีทั้งศีล สมาธิ และ ปัญญาแห่งการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้มีกระบวนการวิคิดแบบโยนิโส มนสิการได้นั้น ต้องอาศัยทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในมาสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งสิ่ง สำคัญการมีกัลยาณมิตรที่ดี (ปรโตโมสะ) เป็นปัจจัยภายนอกที่จะมาช่วยเสริมสร้างศรัทธาให้ เกิดขึ้นในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้วิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการซึ่งทำให้นั้นเกิดการคิดเป็น และ คิดในสิ่งที่ถูกต้อง โดยใช้การคิดในพื้นฐานของปัญญาอย่างมีระเบียบแบบแผน และครอบคลุม เชื่อมโยงเป็นขั้นตอน เพื่อพัฒนาสัมมาทิฐิที่จะนำคนไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนใน ชีวิตประจำวันที่ต้อง และดงามในสังคม ดังนั้น เป้าหมายสูงสุดของการเรียนรู้ทั้งวิชาการ และหลักธรรม เพื่อให้บุคคลนั้นมีสัปปุริสธรรม 7 เป็นธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษ หรือธรรมที่ทำให้ เป็นคนดี เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ต้องการพัฒนาดตนเอง หรือเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั่นเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ด้านการนำไปประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมใน ชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มี 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านธัมมานุธัมมปฏิบัติ (การนำไปปฏิบัติ) 2) ด้านโยนิโสมนสิการ (การคิดใคร่ครวญ) 3) ด้านสัปปุริสสังเสวะ (การคบ คนดี) และ 4) ด้านสัทธัมมัสสวนะ (การฟังธรรม) ในด้านการเปรียบเทียบการนำหลักคุณธรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน มีการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการนำหลักคุณ ธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนที่มี เพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีการนำหลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำ หลักคุณธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนคือ แนวทางส่งเสริมการนำหลักคุณธรรมไป ใช้ในชีวิตประจำวัน มากที่สุด ได้แก่ ด้านสัปปุริสสังเสวะ (การคบคนดี) ข้อที่ว่าควรปรึกษาพ่อ แม่เมื่อเกิดปัญหาส่วนตัว ดังนั้น คุณธรรม เป็นเครื่องเจริญ หรือธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญ งอกงาม เป็นหลักธรรมที่เกื้อกูลต่อการศึกษา เพื่อพัฒนาปัญญาให้เจริญขึ้น เป็นชุมทรัพย์ทาง ปัญญาที่ใช้เป็นหลักในการเรียนรู้วิชาทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นทั้งทางโลกและทางธรรม เมื่อนำไป ปฏิบัติแล้วจะพบความสุขและความเจริญในชีวิตย่อมบังเกิด ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป ได้แก่ 1) สถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องควรนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารการเรียน การสอนแก่นักเรียน 2) ควรมีการศึกษา เรื่อง “ศึกษาการคบสัตบุรุษของนักเรียนโรงเรียน สมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” และ 3) ควรมีการศึกษา เรื่อง “ศึกษา การแก้ปัญหาชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา”

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- คณาจารย์สำนักพิมพ์ เลียงเชียง. (2546). นวัตกรรมชั้นตรีบูรณาการวางแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- ชนิดา กลั้วผิต และคณะ. (2558). การรับรู้และพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีต่อการนำหลักธรรมมาดำเนินชีวิต. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาการพิมพ์.
- พรตณณ เพชรวิวรรธน์. (2545). การศึกษาการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่นักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิฑูร มลิวัลย์. (2528). คู่มือการศึกษาโพธิปักขิยธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพรัช พันชมภู และคณะ. (2561). รูปแบบการนำหลักพุทธธรรม 4 ไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อความเจริญงอกงามแห่งปัญญา. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 18(2), 153-164.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). อรรถกถาพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน พ.ศ. 2560).
- โรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน. (2562). ฝ่ายข้อมูลนักเรียนโรงเรียนสมานคุณวิทยาทาน อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2562 จาก http://skvt.ac.th/datashow_11415
- ศรีเพ็ญ สิงห์แก้ว. (2561). ศึกษาวิเคราะห์หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของหน่วยสาธิตการสร้างเสริมสุขภาพเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา, 9(1), 67-78.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร.

- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3). 607-610.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Fishbein, M (Ed.), *Attitude Theory and Measurement* (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.